

Meer dan 25 jaar **zwoegerziekte- en CAE-certificering**

Zwoegerziekte- en CAE-bestrijding en -certificering bestaan in Nederland al ruim 25 jaar. Door verbetering van testen is dit systeem al jaren heel solide.

Door bij heronderzoek niet alle dieren te onderzoeken, onderzoeken te combineren en monsters gepoold te onderzoeken is sprake van een systeem met een goede prijs-kwaliteitverhouding.

Al in 1862 zijn in Nederland ziekteverschijnselen bij schapen beschreven die uiteindelijk in verband werden gebracht met zwoegerziekte. Het hiervoor verantwoordelijke virus (maedi-visna virus, MVV) bleek later ook geiten te kunnen infecteren (caprine arthritis encephalitis virus, CAEV). Het zijn zogenaamde lentivirussen die jarenlang in een dier aanwezig zijn voordat de klinische verschijnselen zich openbaren. Ondertussen kunnen ze wel koppelgenoten besmetten.

Uitvoerig onderzoek in de tweede helft van de vorige eeuw naar deze ziekte leidde tot

de ontwikkeling van goede onderzoeksmethoden.

Start in 1982

In 1982 werd in Nederland het vrijwillige programma voor zwoegerziektebestrijding bij schapen gestart. Op dat moment had ongeveer 80% van de schapenbedrijven zwoegerziekteproblemen. Op de besmette bedrijven waren gemiddeld 30% van de schapen 'zwoegerziekte-positief'. In 1984 is dit programma ook geïntroduceerd voor geiten ter bestrijding van de ziekte CAE. Het programma bestaat uit een intake-

fase en een certificerings-fase. Voordat een bedrijf start met de bestrijding wordt vaak eerst steekproef gedaan om te kijken hoeveel dieren besmet zijn. Een bedrijf kan de status zwoegervrij of CAE-vrij verkrijgen nadat de dieren minimaal een jaar lang geen contact hebben gehad met (mogelijk) besmette dieren en twee keer volledig vrij zijn van zwoegerziekte of CAE bij bloedonderzoek met een interval van minimaal een half jaar. Bedrijven die na de intake-fase zwoegerziekte- en/of CAE-vrij zijn controleren hun vrij status na een jaar en daarna eens in de twee jaar.

Betrouwbaar systeem

Door de jaren heen heeft de GD veel onderzoek gedaan om de testen te verbeteren. Op deze manier is de kans op onterechte tegenvallers op gecertificeerde bedrijven verkleind. Per jaar worden bij 0,7% van de bedrijven nog positieve monsters gevonden. Hun vrije status wordt opgeschort. Over de afgelopen 8 jaar zijn er ongeveer 20 bedrijven geweest die het ziektevrij-certificaat hebben verloren en terug zijn gevallen naar de intake-fase. Op de meeste van deze bedrijven is de terugval veroorzaakt door direct contact met besmette dieren. De meeste van deze bedrijven zijn er weer in geslaagd om de vrij-status terug te krijgen.

Gunstige prijs-kwaliteit

Om de kosten voor de deelnemende bedrijven te beperken zijn in de afgelopen jaren verschillende maatregelen doorgevoerd. Bovendien wordt onderzoek gecombineerd waardoor de prijs per onderzoek lager wordt.

Op dit moment zijn in Nederland ongeveer 3.500 van de 50.000 schapen- en geitenbedrijven officieel vrij van zwoegerziekte en CAE. De aandoening komt in Nederland volgens ruwe schatting nog op 70% van de schapenbedrijven voor. Hierdoor is de kans op direct of indirect contact met besmette dieren in Nederland nog steeds erg groot.

